

KOMISE EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ

V Bruselu dne 6.12.2006
KOM(2006) 763 v konečném znění

SDĚLENÍ KOMISE

GLOBÁLNÍ EVROPA

Nástroje Evropy na ochranu obchodu v měnícím se světovém hospodářství

Zelená kniha k veřejné konzultaci

GLOBALNÍ EVROPA

Nástroje Evropy na ochranu obchodu v měnícím se světovém hospodářství

Zelená kniha k veřejné konzultaci

(Text s významem pro EHP)

Úvod

Evropská unie stejně jako většina ostatních dovážejících ekonomik má systém nástrojů na ochranu obchodu. Tyto nástroje – antidumpingová, antisubvenční a ochranná opatření – umožňují Evropské unii chránit své výrobce proti nekalým praktikám v dovozech nebo dovozům subvencovaným a proti dramatickým změnám v obchodních tocích, způsobují-li tyto újmu hospodářství EU. Je důležité, abychom tyto nástroje používali efektivně a důsledně, a zajistili tak respekt k mezinárodním pravidlům obchodu a ochránili evropské zájmy před nepoctivým obchodem.

Používání těchto nástrojů ze strany EU je založeno na pravidlech, která se odvíjejí od dohod WTO vymezujících nástroje ochrany obchodu a zásady, za nichž lze tyto nástroje používat jako legitimní součást vícestranného systému volného obchodu. Podobně jako naléhavé úsilí o potlačení padělání a krádeží duševního vlastnictví, které probíhají také pomocí zneužívání elektronické komunikace, je i ochrana proti nepoctivému obchodu politicky a hospodářsky klíčovou součástí ochrany volného obchodu. Umožňuje nám podporovat zájmy evropských pracovníků a konkurenceschopnost Evropy, a z tohoto důvodu je důležitou součástí pomoci Evropě v úsilí o zvládnání důsledků globalizace.

Ekonomické zdůvodnění antidumpingových a antisubvenčních opatření na ochranu obchodu vyplývá v podstatě ze skutečnosti, že mezinárodní hospodářství nemá žádný mechanismus pro korekci nekalých soutěžních praktik, jakým jsou úřady na ochranu hospodářské soutěže, které působí téměř ve všech hospodářstvích jednotlivých zemí. Navíc jen velmi málo jurisdikcí má oficiální instituce nebo pravidla pro kontrolu subvencí podobná pravidlům Evropské unie pro státní podporu. Nástroje na ochranu obchodu vznikla v mezinárodním právu jako prostředek pro nápravu obchod zkreslujících účinků nekalých soutěžních praktik na mezinárodní úrovni.

Evropská opatření na ochranu obchodu v posledním desetiletí odstranila obchod narušující účinky dumpingu ve významných odvětvích, jako jsou ocelářský průmysl, chemický průmysl a odvětví mikroprocesorů, které ohrožovaly další životaschopnost těchto odvětví a zaměstnání tisíců lidí, kteří v nich v Evropě pracují.

I když pravidla WTO neumožňují zcela svobodné přizpůsobování předpisů na ochranu obchodu, EU došla dále než ostatní členské státy WTO v jednostranném hlubším rozpracování pravidel WTO za účelem zpřísnění podmínek pro používání opatření na ochranu obchodu a zacílení jejich dopadu na svém vlastním trhu. EU vytvořila systém nástrojů ochrany obchodu, který je pravděpodobně otevřenější a vyváženější než systém kteréhokoli jiného členského státu WTO. EU také stála v čele diskuse o reformě pravidel ochrany obchodu WTO, která byla součástí kola jednání v Dohá. Důsledné uplatňování těchto mezinárodně dohodnutých pravidel všemi členy WTO je nezbytné pro fungování systému

mezinárodního obchodu. Trvání na tom, že se všichni v této oblasti musí řídit dohodnutými pravidly, musí být v budoucnosti hlavním cílem naší politiky.

Nicméně v průběhu deseti let, které uplynuly od uzavření dohody o antidumpingu z roku 1994 a od poslední velké reformy nástrojů EU na ochranu obchodu, došlo k dalekosáhlým změnám ve světovém hospodářství a struktuře hospodářství EU. Tyto změny byly významným činitelem, který ovlivnil celkové priority Komise při podpoře nového programu pro růst a konkurenceschopnost. Uvedené priority jsou obsaženy v příspěvku Komise pro zasedání Evropské rady v Hampton Court nazvaném *Evropské hodnoty v globalizovaném světě*.

V dnešní době mnohem více společností v EU vyrábí zboží mimo území EU a dováží je do EU nebo provozuje zásobovací řetězce, které sahají za hranice trhu EU. Tyto změny zpochybňují běžné chápání toho, co představuje výrobu EU a hospodářské zájmy EU. Vzhledem k tomu, že přesně toto jsou věci, které mají být chráněny nástroji na ochranu obchodu, může nám pravidelný přezkum pomoci zajistit, aby nástroje EU na ochranu obchodu umožňovaly i nadále účinnou reakci na nekalé obchodní praktiky. Zároveň by to mohlo pomoci udržet si v celé EU pro použití nezbytných nástrojů silnou politickou podporu.

Komise v poslední době upozornila na nový politický program, který by měl posílit konkurenceschopnost EU ve světovém hospodářství vyznačujícím se rostoucí roztříštěností a složitostí výrobního procesu a zásobovacích řetězců a přibýváním nových významných hospodářských subjektů, zejména v Asii („*Globální Evropa: konkurenceschopnost na světovém trhu*“). Tyto úvahy o nástrojích EU na ochranu obchodu jsou součástí uvedeného programu. Tato zelená kniha nezpochybňuje zásadní význam nástrojů ochrany obchodu, ale vyzývá k veřejnému zamyšlení nad tím, jakým způsobem by je měla EU nadále používat, aby co nejúčinněji prosazovala evropský zájem.

Tato zelená kniha vychází z praktických zkušeností Evropské komise se správou používání nástrojů na ochranu obchodu a dále z výsledků nedávné hodnotící studie zaměřené na tyto nástroje. Zohledňuje také neoficiální kontakty s členskými státy EU a Evropským parlamentem a řadu dokumentů předložených komisaři EU pro obchod Peteru Mandelsonovi odborníky z oboru nástrojů na ochranu obchodu v červenci 2006¹.

Zelená kniha je rozdělena do šesti tématických bloků:

- (1) úloha nástrojů na ochranu obchodu v měnícím se světovém hospodářství;
- (2) zvažování různých zájmů EU při šetřeních týkajících se ochrany obchodu;
- (3) zahajování a provádění šetření na ochranu obchodu;
- (4) podoba, načasování a trvání opatření na ochranu obchodu;
- (5) průhlednost šetření týkajících se ochrany obchodu;
- (6) institucionální uspořádání šetření na ochranu obchodu.

V každém tématickém bloku zelená kniha vznáší několik otázek a vybízí účastníky konzultace, aby na ně reagovali.

¹ http://ec.europa.eu/trade/issues/respectrules/anti_dumping/legis/index_en.htm#txts.

Blok 1: Nástroje Evropy na ochranu obchodu

Antidumpingová opatření. Antidumpingová pravidla jsou v Evropské unii nejpoužívanější formou nástrojů ochrany obchodu. Antidumpingová opatření jsou zaměřena na zboží dovážené do Evropské unie za nižší cenu, než je běžná cena na jejich domácím trhu – obvykle v důsledku nedostatečné hospodářské soutěže a/nebo zasahování státu do výrobního procesu, které umožňuje vývozcům uměle snížit náklady vývozu. Dumping způsobuje újmu jak výrobcům v EU, tak jiným výrobcům ve třetích zemích, kteří soupeří o přístup na trh EU. Mezi typické příklady zkrácení vedoucích k dumpingu patří: významné celní a necelní překážky, nedostatečné prosazování pravidel hospodářské soutěže, daňová zvýhodnění vývozu, uměle nízké ceny surovin a/nebo energií. Prokáže-li šetření EU, že tyto dovozy způsobují újmu výrobcům v EU, umožňují antidumpingová pravidla podniknutí kroků k nápravě újmy. Obvykle jde o uložení cla z dumpingového dovozu.

Antisubvenční opatření. Antisubvenční opatření se podobají opatřením antidumpingovým, až na to, že se zaměřují konkrétně na obchod narušující účinky subvencí pro zahraniční výrobce, které jsou podle pravidel WTO žalovatelné a u nichž lze prokázat, že způsobují újmu výrobcům v EU.

Ochranná opatření. Ochranná opatření se odlišují tím, že nezkontrolují, zda je obchod poctivý nebo nikoli, ale zaměřují se na změny v objemu obchodu, které jsou tak rychlé a rozsáhlé, že nelze přiměřeně očekávat, že se výrobci v EU dokáží přizpůsobit změnám obchodním tokům. Za těchto okolností umožňují pravidla WTO a EU stanovit krátkodobá omezení dovozu, aby výrobní odvětví získalo dočasnou úlevu a mohlo se tomuto nečekanému vývoji přizpůsobit. Tento dočasný oddychový čas jde ruku v ruce s jednoznačnou povinností provést restrukturalizaci.

V období od ledna 1996 do prosince 2005 uložila EU 194 konečných antidumpingových opatření. Zeměmi, které se v tomto období nejčastěji podílely na dumpingu, byly Čína (38) a Indie (16 případů). Od 31. října 2006 je v EU v platnosti 12 antisubvenčních opatření. V minulosti uložila EU podle pravidel WTO pouze osm konečných antisubvenčních opatření, z nichž pouze jedno je stále v platnosti. Antidumpingová a antisubvenční opatření proti nekalému obchodu představují v EU méně než 0,45 % celkové hodnoty dovozů.

USA pro porovnání uložily v letech 1996 až 2005 celkem 201 konečných opatření a Indie 309. Ve stejném období zahájila EU 294 šetření, USA 352 a Indie 419.

Evropská komise zodpovídá za provádění antidumpingových, antisubvenčních a ochranných šetření, včetně rozhodování o zahájení šetření na základě podnětů výrobního odvětví a přezkumů v průběhu doby trvání platných opatření. Může též ukládat prozatímní opatření a v oprávněných případech navrhuje konečná opatření Radě. **Rada** ukládá konečná antidumpingová / antisubvenční opatření prostou většinou, zatímco ochranná opatření vyžadují podporu kvalifikované většiny členských států.

ČÁST 1. Jaká je úloha opatření na ochranu obchodu ve světovém hospodářství?

Ekonomické zdůvodnění existence **antidumpingových opatření** se odvozuje především ze skutečnosti, že na mezinárodních trzích panuje nedokonalá konkurence – neexistuje žádný mezinárodní úřad pro hospodářskou soutěž, který by reguloval jednání narušující hospodářskou soutěž mezi zeměmi. Na mezinárodních trzích na rozdíl od vnitřního trhu, jakým je EU, neexistuje dostatek pravidel upravujících obchodní chování.

Antidumpingová opatření jsou jediným nástrojem stanoveným v mezinárodním právu, který je schopen řešit dopady nekalých praktik v dovozech z takových trhů na výrobní odvětví EU. Podobně **antisubvenční opatření** bojují proti nespravedlivému subvencování výrobců ze třetích zemí, neexistují-li dostatečně rozvinuté mezinárodní prostředky omezující takové zásahy. **Ochranná opatření** jsou namířena proti dovozům, které rostou v takových množstvích, že způsobují vážnou újmu výrobnímu odvětví EU nebo hrozí, že takovou újmu způsobí.

EU v současné době zahajuje podstatně více antidumpingových šetření než antisubvenčních šetření. Jedním z důvodů, proč společnosti nerady dávají podnět k antisubvenčním řízením je to, že se obávají odvetných opatření dotčených vlád. Řešením tohoto problému by mohlo být, aby více antisubvenčních řízení zahajovala sama Komise.

Názory ekonomů na důvodnost nástrojů ochrany obchodu se stále různí. Někteří se domnívají, že vzhledem k neexistenci mezinárodně dohodnutých pravidel hospodářské soutěže jsou nástroje na ochranu obchodu nutné. Jiní jsou přesvědčeni, že opatření na ochranu obchodu nemohou být ekonomicky ospravedlnitelná z pohledu celkového blahobytu země. Další namítají, že jsou příliš náchylná ke zneužití jako prostředek k zajištění ochrany odvětví před konkurenčními dovozy. Zatímco jiná skupina zase tvrdí, že antidumpingová opatření jsou důvodná pouze tehdy, profituje-li vývozce ve třetí zemi z neexistence nebo nedostatečného prosazování domácích pravidel hospodářské soutěže.

***Otázka 1:** Jakou roli hrají nástroje na ochranu obchodu v moderním světovém hospodářství? Jsou nástroje na ochranu obchodu i nadále nezbytné k zajištění respektu k mezinárodním pravidlům obchodu a ochraně evropských zájmů? Měla by EU uvažovat o způsobu jejich zlepšení?*

***Otázka 2:** Měla by EU vedle antidumpingových opatření více využívat antisubvenčních a ochranných nástrojů? Měla by Komise být připravena zahájit ve zvláštních případech více šetření na ochranu obchodu z vlastního podnětu, má-li k dispozici potřebné důkazy?*

***Otázka 3:** Nabízejí se při neexistenci mezinárodně dohodnutých pravidel hospodářské soutěže alternativy k používání nástrojů na ochranu obchodu?*

ČÁST 2. Zvažování různých zájmů EU při šetřeních týkajících se ochrany obchodu

Opatření na ochranu obchodu musí sloužit všeobecnému hospodářskému zájmu EU, jež zahrnuje také zájem výrobců a pracovníků. Pravidla EU potřebují i nadále řešit situace, kdy nízké ceny nepřemění čistě ze skutečných komparativních výhod v pracovních a výrobních nákladech ve třetích zemích, nýbrž odrážejí skutečnost, že tyto výhody jsou doplňovány nekalými podmínkami hospodářské soutěže, jako jsou subvence nebo jiná státem stimulovaná zkresení.

Vzhledem ke změnám ve struktuře světového hospodářství i hospodářství EU je vymezení hospodářských zájmů EU ještě složitější. Globalizace zvyšuje mezinárodní dělbu práce, neboť náklady na přepravu a komunikaci výrazně poklesly. Evropské společnosti v rostoucí míře využívají výrobní základny za hranicemi Evropské unie, zároveň však pokračují ve významných aktivitách v Evropě, kde jsou zdrojem mnoha pracovních míst. Z pohledu nástrojů na ochranu obchodu je třeba zvážit, zda pravidla EU dostatečně zohledňují realitu outsoursované výroby evropskými podniky, které potom konkurují výrobě v EU a mohou být negativně ovlivněny opatřeními na ochranu obchodu.

Není v dlouhodobém hospodářském zájmu EU tolerovat dumping, a to ani v případech, kdy je to prospěšné pro evropské společnosti, které přenesly svou výrobu do třetích zemí. Ale je zapotřebí, abychom zvážili skutečnost, že opatření na odstranění újmy způsobené dumpingem mohou mít dopad na zaměstnanost a životaschopnost společností v EU, které legitimně fungují prostřednictvím výroby přenesené do zahraničí. Je velmi důležité nastolit rovnováhu mezi volným obchodem a poctivým obchodem. Potřebujeme jasná pravidla, která nám popsanou situaci pomohou vyřešit.

Tato část zelené knihy se zabývá čtyřmi klíčovými tématy, která se týkají testu zájmu Společenství.

Blok 2: Případová studie – antidumpingová opatření na dovozy kožených bot, srpen 2006

V říjnu 2006 uložila Evropská unie cla ve výši 16,5 a 10 % z některých kožených bot dovážených do Evropské unie. Tato cla byla výsledkem šetření, které zjistilo dumping těchto vývozu z určitých třetích zemí i následnou újmu výrobcům v EU. Striktní uplatnění pravidel EU a WTO v tomto nadmíru složitém případě vyvolalo neshody mezi hospodářskými subjekty v EU a členskými státy EU. Zmíněný případ nicméně ilustruje dva závažné problémy, kterými se tato zelená kniha zabývá.

Outsourcing ze strany výrobců v EU. I když řada společností v EU stále vyrábí koženou obuv v Evropské unii, velké množství společností v EU externě zadalo výrobu obuvi do třetích zemí a v EU ponechalo zbývající část své činnosti. Na společnosti v EU, které vyrábějí koženou obuv v dotčených třetích zemích, se vztahuje antidumpingové clo. Navíc podle platných pravidel pro antidumpingová šetření byli při rozhodování, zda bylo dosaženo procentuálního podílu výrobního odvětví Společenství požadovaného pro zahájení případu, uvažováni pouze výrobci, kteří dál vyrábějí ve Společenství. Jenže počet společností v EU, které přesouvají části své výroby, roste a tyto společnosti zaměstnávají v EU tisíce pracovníků.

Zájem spotřebitelů. Případ obuvi demonstroval ještě další problém související se stanovením širšího hospodářského zájmu EU. Ve většině případů, zejména těch, které se netýkají

spotřebitelských výrobků, byl dopad antidumpingových opatření na ceny hrazené spotřebitelem zpravidla bezvýznamný. Nicméně je důležité zamyslet se nad otázkou, zda a jak by bylo možné lépe zohlednit zájmy spotřebitelů v antidumpingových šetřeních a ve všech přijatých opatřeních.

2.1. Test zájmu Společenství. EU je jedním z mála uživatelů opatření na ochranu obchodu, který před uplatněním antidumpingových opatření provádí test veřejného zájmu v podobě pravidla o zájmu Společenství. Pravidlo o zájmu Společenství stanoví, že opatření lze uložit pouze tehdy, shledá-li Komise, že jejich uložení není proti širšímu zájmu hospodářství EU. Přestože antidumpingová dohoda WTO takovýto test nevyžaduje, ukázal se jako užitečný činitel při zvažování zájmů v antidumpingových případech.

Některé strany namítají, že test zájmu Společenství je příliš nakloněn výrobcům v EU a nezohledňuje dostatečně dopad opatření na dovážející podniky, které přesunuly část své výroby za hranice EU. Panuje též znepokojení, že nejsou odpovídajícím způsobem zohledněny zájmy spotřebitelů, zejména když jsou nástroje ochrany obchodu uplatňovány na hotové spotřební výrobky. I když hlavní snahou nástrojů EU je reagovat na účinky nepoctivé hospodářské soutěže, případy z poslední doby nastolily také otázku použití testu zájmu Společenství ke zvážení dopadu opatření na celkovou soudržnost politik EU. EU by mohla kupříkladu zvážit, zda v některých případech antidumpingová opatření nesnižují účinnost rozvojové pomoci EU dané zemi.

***Otázka 4:** Měla by EU v rámci šetření týkajících se ochrany obchodu přehodnotit současnou rovnováhu zájmů mezi různými hospodářskými subjekty v testu zájmu Společenství? Jak bychom měli společně se zájmy výrobců a jejich zaměstnanců v Evropě zohlednit zájmy společností, které přestože přesunuly nějakou část své výroby za hranice EU, zachovávají v Evropě své významné aktivity a udržují zaměstnanost? A jakým způsobem bychom měli brát v potaz zájmy dovozců nebo výrobců, kteří dotčené dovozy zpracovávají?*

***Otázka 5:** Měli bychom přehodnotit způsob, jakým jsou při šetřeních týkajících se ochrany obchodu zohledňovány zájmy spotřebitelů? Měla by Komise aktivněji vyžadovat informace od spotřebitelských sdružení? Jakým způsobem by mohly být tyto informace zohledněny? Jak by bylo možné hodnotit a sledovat dopad opatření na ochranu obchodu na spotřebitele?*

***Otázka 6:** Měla by EU zahrnout do posuzování zájmu Společenství v rámci šetření týkajících se ochrany obchodu širší úvahy, například soudržnost s dalšími politikami EU? Pokud jde o rozvojovou politiku, měla by EU při uplatňování opatření na ochranu obchodu činit formální rozdíl mezi nejméně rozvinutými zeměmi a rozvojovými zeměmi?*

***Otázka 7:** Jaké druhy ekonomické analýzy by mohly pomoci při provádění těchto posouzení?*

2.2. Využití testu zájmu Společenství k vyladění opatření na ochranu obchodu.

V současné době mohou být zjištění z testu zájmu Společenství použita pouze k vyvození závěru, zda by opatření měla být uložena, či nikoli. V podstatě tento test typu „ano/ne“ neumožňuje použít analýzu zájmu Společenství jako východisko pro přizpůsobení nebo úpravu opatření. Za předpokladu, že by jakákoliv úprava opatření plně zohledňovala objektivní zjištění v dané věci, by mohlo být nicméně vhodné zavést v tomto ohledu větší pružnost. Tato pružnost by byla omezena na úpravy směrem dolů podle pravidla EU o nižším clu, které vyžaduje, aby cla byla stanovena na úrovni rozpětí újmy nebo dumpingového rozpětí, podle toho, které je nižší. Mohla by také být teoreticky rozšířena o možnost osvobodit některé výrobky od cla z důvodu zájmu Společenství.

Otázka 8: *Mělo by být výslovně umožněno, aby byla v rámci šetření na ochranu obchodu úroveň navrhovaných opatření upravena směrem dolů na základě výsledků testu zájmu Společenství? Měla by EU výslovně umožnit osvobození některých typů výrobků na základě úvah o zájmu Společenství? Pokud ano, jaká kritéria by měla být používána?*

2.3. Rozhodnutí o tom, kdy použít test zájmu Společenství. V současné době se s testem zájmu Společenství počítá až po zahájení šetření, v okamžiku stanovování opatření. Pravidla WTO zakazující oznamování antidumpingových podnětů před zahájením šetření v současné době znemožňují použít test zájmu Společenství pro posouzení intenzity prvotního podnětu. Některé zúčastněné strany nicméně navrhují, aby EU vyvinula tlak na změnu těchto pravidel.

Otázka 9: *Měla by se EU pokusit dosáhnout změny pravidel WTO, aby bylo možno při antidumpingových a antisubvenčních šetřeních používat testy zájmu Společenství ve fázi předložení podnětu? Jsou jiné situace, kdy by byl test zájmu Společenství vhodný – kupříkladu před zahájením přezkumů před pozbytím platnosti?*

2.4. Posuzování životaschopnosti. Celková životaschopnost výrobního odvětví Společenství je jedním z prvků, které jsou při testu zájmu Společenství posuzovány. Existují-li pro dané odvětví dobré vyhlídky, je to důležitým činitelem vstupujícím do rozhodování o tom, zda opatření na ochranu obchodu uložit.

Otázka 10: *Jsou posouzení životaschopnosti důležitá při rozhodování o použití opatření na ochranu obchodu? A pokud ano, jaká kritéria by se měla v šetřeních týkajících se ochrany obchodu používat pro zhodnocení životaschopnosti výrobních odvětví EU, například úroveň výroby, zaměstnanost, podíl na trhu?*

ČÁST 3. Zahajování a provádění šetření týkajících se ochrany obchodu

Zúčastněné strany určily několik technických oblastí týkajících se zahájení a provádění šetření na ochranu obchodu, v nichž by mohly změny přispět ke zlepšení proporcionality, účinnosti a spravedlivosti šetření EU v oblasti ochrany obchodu. Tato část textu je věnována osmi z těchto oblastí.

3.1. Časné konzultace s vyvážejícími třetími zeměmi. I když pravidla WTO zakazují kontakt se společnostmi, které mohou být šetřeny, před zahájením řízení, některé zúčastněné strany navrhly navázat před zahájením šetření kontakty s vládami vyvážejících třetích zemí, které by mohly pomoci předejít politickému napětí, a jednat s nimi o výrobcích a postupech, jichž se šetření pravděpodobně dotkne.

Otázka 11: Měla by EU uvažovat o konzultacích s vyvážejícími třetími zeměmi, které by se uskutečnily po obdržení podnětů a před zahájením antidumpingových šetření?

3.2. Použití antisubvenčního nástroje v zemích v procesu transformace. Současná praxe nepočítá se zahajováním antisubvenčních šetření v případech, které se dotýkají hospodářství v procesu transformace, vzhledem k rozsáhlým deformacím nákladů a cen v takových hospodářstvích. Nicméně o použití antisubvenčního nástroje by bylo možné uvažovat v případech, kdy je individuálním společností v hospodářstvích v procesu transformace přiznán status tržního hospodářství.

Otázka 12: Měla by EU konkrétněji uvažovat o uplatnění antisubvenčního nástroje v případech, které se dotýkají společností v hospodářstvích v procesu transformace, jimž je přiznán status tržního hospodářství?

3.3. Základní požadavky. EU ukládá některé požadavky, které musejí být splněny, aby mohlo být zahájeno šetření ochrany obchodu. Pravidla WTO obvykle požadují zahájit šetření pouze tehdy, když výrobci, kteří podnět podpořili, tvoří více než 25 % celkové výroby dotčeného výrobku na daném trhu.

Podle současných pravidel mohou být podniky, které vyrábějí i dovážejí údajný dumpingový výrobek, vyňaty z posouzení pozice žadatelů. To má za následek snížení počtu společností, který je v daném případě zapotřebí k dosažení požadované pozice, a vyloučení společností, které mohou vznést proti podnětu námitku. Některé zúčastněné strany považují tyto tzv. „poziční požadavky“ za příliš mírné, jiné za příliš přísné.

Otázka 13: Měla by EU přehodnotit „poziční požadavky“ v souvislosti s vymezením výrobního odvětví Společenství pro účely antidumpingových a antisubvenčních případů? Je úroveň podpory potřebná pro podání podnětu, a tedy pro zahájení šetření přiměřená? Měli bychom přezkoumat možnost vynětí společností, které samy dovážejí nebo jsou ve spojení s vývozcí, z posuzování pozice?

3.4. Pravidla de minimis pro dumping, subvence a újmu. Podle současných pravidel jsou stanoveny prahové hodnoty a šetřené případy, které těchto hodnot nedosahují, nejsou považovány za natolik důležité, aby vyžadovaly zásah EU. Antidumpingové předpisy EU stanoví, že šetření se zastaví, činí-li dumpingové rozpětí vyjádřené jako procentní podíl z vývozní ceny méně než 2 % – tato hodnota se označuje jako „práh de minimis“.

Práh *de minimis* se uplatňuje také při stanovení újmy působené dumpingovým zbožím. Řízení se nezahajuje proti zemím, dovoz z nichž tvoří méně než 1 % podílu na trhu EU. Současné prahy *de minimis* by mohly být vyšší nebo nižší, v závislosti na vnímání hospodářského dopadu nízkých dumpingových / subvenčních rozpětí a prahové hodnoty újmy.

Vedle těchto procentuálně stanovených prahových hodnot by bylo možné uvažovat o druhém „testu *de minimis*“, který by umožnil zahájit řízení v závislosti na hodnotě dovozu v eurech.

Otázka 14: *Měla by EU změnit prahy de minimis (procentuální a absolutní), které se v současné době v rámci šetření týkajících se ochrany obchodu vztahují na dumping a újmu?*

3.5. Výpočty dumpingového rozpětí. Důležitou součástí antidumpingového šetření je stanovení výrobních nákladů a běžné hodnoty výrobku na domácím trhu. Některé zúčastněné strany uvádějí, že EU dostatečně nezohledňuje míru, do jaké mohou nízké objemy vyráběné a prodávané v zaváděcí fázi výrobku zkreslovat jednotkové náklady, které se následně jeví nerealisticky vysoké. To by poté mohlo uměle zvyšovat dumpingová rozpětí.

Otázka 15: *Měla by Komise zlepšit přístup k „počátečním nákladům“ pro účely výpočtu dumpingu v antidumpingových šetřeních a poskytnout vývozcům ve fázi zavádění výrobku delší „dobu poshovění“?*

Otázka 16: *Je třeba uvažovat o dalších změnách metodiky výpočtu dumpingového rozpětí v rámci antidumpingových šetření – kupříkladu platných pravidel o „testu běžného obchodního styku“?*

3.6. Zacházení s novými vývozci. Zúčastněné strany navrhly upravit ustanovení o zacházení s novými vývozci, kteří začínají vyvážet zboží v průběhu šetření. S novými vývozci se pojí problém vyvození závěrů z velmi malého počtu obchodních případů. Komise navíc může v současnosti nové vývozce, kteří zahájí činnost v průběhu šetření, řešit pouze formou samostatného přezkumu nového subjektu.

Otázka 17: *Měla by EU upravit ustanovení o zacházení s novými vývozci v antidumpingových a antisubvenčních šetřeních? Měla by EU zavést možnost zabývat se novými subjekty, které zahájí činnost v průběhu šetření hlavního případu, rychleji?*

3.7. Plány restrukturalizace. Některé zúčastněné strany se domnívají, že by výrobci v EU měli být povinni předložit plán restrukturalizace, než začnou využívat výhod, které jim poskytují antidumpingová opatření. Jiné namítají, že vznikly-li ve výrobním odvětví problémy, které jsou přímým důsledkem nekalých obchodních praktik, je restrukturalizace nepodstatná.

Otázka 18: *Má doklad o restrukturalizaci výrobního odvětví EU nějaký význam v antidumpingových a antisubvenčních šetřeních, a pokud ano, jaký a v jaké fázi?*

3.8. Zapojení malých a středních podniků. Mnohé zúčastněné strany se domnívají, že malé a střední podniky mají vzhledem ke složitosti a vysokým nákladům potíže se zahajováním šetření na ochranu obchodu a účastí v těchto šetřeních.

Otázka 19: *Jaké hlavní překážky brání malým a středním podnikům účastnit se šetření týkajících se ochrany obchodu a jak by bylo možné tyto překážky odstranit?*

ČÁST 4. Podoba, načasování a trvání opatření na ochranu obchodu

Zúčastněné strany určily několik oblastí týkajících se uložení, podoby, doby trvání a uplynutí lhůty platnosti opatření na ochranu obchodu, které by bylo vhodné přezkoumat. V této části se zabýváme čtyřmi tématy.

4.1. Načasování prozatímních opatření. Některé zúčastněné strany upozornily na otázku rychlejšího přijímání prozatímních antidumpingových opatření. V současné době je Komise přijímá dva až devět měsíců od zahájení šetření, ukazují-li předběžné důkazy na zjištění dumpingu působícího újmu.

Otázka 20: Máme-li na paměti, že jakékoli zkrácení lhůt by mohlo znamenat omezení provádění a průhlednosti šetření, měla by EU zvážit zkrácení lhůt v antidumpingových a antisubvenčních šetřeních, během nichž musí rozhodnout o uložení prozatímních opatření? Měly by být tyto lhůty pružnější?

4.2. Podoba, načasování a trvání opatření. Mnohé zúčastněné strany uvedly, že by EU měla mít k dispozici širší paletu opatření než standardní valorická cla, pevná cla, minimální ceny a cenové závazky. Získala by tak větší pružnost při řešení složitých případů, které se týkají významných spotřebních výrobků. Měla by kupříkladu Komise v mezích, které jí stanoví mezinárodní závazky Společenství, mít obecně možnost uložit clo, které se bude s postupem času nebo s objemem dovozu zavádět, aby trh získal čas na přizpůsobení?

Některé zúčastněné strany také zmínily, že by opatření měla zohlednit dopad na výrobky, které mohly být objednány dávno před tím, než byla opatření přijata, nebo které jsou v okamžiku přijetí přepravovány.

V současné době platí opatření obvykle pět let – to je maximální hranice stanovená WTO. Bylo navrženo, že by doba trvání opatření mohla být kratší v závislosti kupříkladu na typu výrobku, situaci na trhu nebo charakteristikách odvětví. Doba trvání opatření uložených na základě přezkumů před pozbytím platnosti by také mohla být kratší.

Otázka 21: Měla by EU v antidumpingových a antisubvenčních šetřeních obecně více využívat pružnějších opatření vedle cel, minimálních cen nebo závazků?

Otázka 22: Je třeba upravit opatření EU v rámci antidumpingových a antisubvenčních šetření, aby lépe pamatovala na výrobky s dlouhou objednáací nebo přepravní lhůtou? Pokud ano, jak by je bylo třeba upravit?

Otázka 23: Mělo by být výslovně umožněno, aby byla doba trvání konečných opatření v antidumpingových a antisubvenčních šetřeních kratší než 5 let? Pokud ano, v jakém typu situací by byla vhodná kratší doba trvání opatření?

4.3. Vracení cel po přezkumech před pozbytím platnosti. V současnosti pozbyde opatření platnosti po pěti letech, není-li před tímto datem zahájen přezkum před pozbytím platnosti. V průběhu následného šetření (které může trvat až 15 měsíců po skončení pětiletého období) zůstávají opatření v platnosti. Skončí-li přezkum před pozbytím platnosti závěrem, že opatření neměla být zachována, dalo by se uvažovat o vrácení případných cel vybraných po skončení „normálního“ pětiletého období. Alternativně by bylo možné provádět přezkumy před pozbytím platnosti dříve, aby byly dokončeny před skončením maximální doby trvání opatření. Při tomto přístupu by nebylo třeba zabývat se vrácením cel.

***Otázka 24:** Měla by se cla vybraná po pětileté době trvání opatření v rámci antidumpingových a antisubvenčních šetření vracet, skončí-li přezkum před pozbytím platnosti závěrem, že opatření nemají být zachována?*

***Otázka 25:** Měly by být přezkumy před pozbytím platnosti v antidumpingových a antisubvenčních šetřeních načasovány tak, aby byly ukončeny k završení pátého roku trvání opatření, místo aby byly k tomuto datu zahajovány?*

4.4. Vyšší prahy pro přezkumy před pozbytím platnosti. Některé zúčastněné strany se domnívají, že je příliš snadné antidumpingová opatření prodloužit. Podle pravidel WTO a EU musí odvětví prokázat „pravděpodobnost obnovení dumpingu působícího újmu“. Vyšším prahem pro odvětví by mohla být „jednoznačně předvídatelná a bezprostřední hrozba újmy“.

***Otázka 26:** Měla by EU v rámci v antidumpingových a antisubvenčních šetření zvýšit prahy pro přezkumy před pozbytím platnosti? Měla by EU kupříkladu zvážit zavedení standardu „hrozby újmy“ namísto „pravděpodobnosti obnovení“?*

ČÁST 5. Průhlednost v šetřeních týkajících se ochrany obchodu

Skutečná průhlednost je nezbytným předpokladem věrohodnosti nástrojů ochrany obchodu. Pravidla EU představují rovnováhu mezi otevřeností při vedení šetření a potřebou respektovat důvěrnost obchodních informací. Kvalita analýzy a výsledných návrhů velmi silně závisí na kvalitě důvěrných informací poskytnutých v průběhu šetření. Zúčastněné strany navrhly řadu možných způsobů, jak by Evropská komise mohla i přesto zlepšit průhlednost šetření na ochranu obchodu. V dalším textu se zabýváme čtyřmi aspekty souvisejícími s průhledností.

5.1. Úředník pro slyšení. Současná pravidla EU počítají s tím, že si zúčastněné strany mohou vyžádat slyšení. Některé strany uvedly, že by bylo dobré jmenovat tzv. úředníka pro slyšení, který by pomohl zajistit, aby strany v šetřeních týkajících se ochrany obchodu mohly lépe využít svého práva na slyšení a aby byla práva stran respektována.

Otázka 27: Komise hodlá vytvořit pro účely šetření týkajících se ochrany obchodu pozici úředníka pro slyšení – jaké úkoly by měla taková osoba přesně vykonávat?

5.2. Veřejná slyšení při rozhodování o statusu tržního hospodářství pro celou zemi. Některé země nejsou pro účely šetření na ochranu obchodu považovány za tržní hospodářství – kupříkladu Čína a Vietnam. Těmto zemím může být přiznán status tržního hospodářství, pokud splní určitá technická kritéria. Vzhledem k důležitosti, složitosti a politické citlivosti rozhodnutí o přiznání statusu tržního hospodářství pro celou zemi mnohé zúčastněné strany doporučují uspořádat veřejná slyšení, než Komise navrhne přiznat nějaké zemi status tržního hospodářství.

Otázka 28: Měla by Komise v rámci antidumpingových šetření pořádat veřejná slyšení při přijímání rozhodnutí o přiznání statusu tržního hospodářství nějaké zemi?

5.3. Stejná pravidla pro všechny, pokud jde o informace. Zúčastněné strany vyjádřily znepokojení nad nejistotou vzniklou z dohadů o případných podnětech nebo šetřeních. Byl vznesen dotaz, zda by nebylo možné více zprůhlednit práci poradního antidumpingového výboru.

Otázka 29: Měla by být nastolena větší otevřenost ohledně práce antidumpingového výboru, např. zveřejňováním jeho programu resp. zápisů ze zasedání?

5.4. Lepší přístup k dokumentům, které nejsou důvěrné. Chtějí-li strany nahlédnout do dokumentů, které se týkají antidumpingového šetření a které nejsou důvěrné, musí tak v současné době učinit osobně v prostorách Evropské komise. Bylo by možné poskytnout on-line přístup k těmto materiálům. Některé zúčastněné strany by však toto mohly považovat za nepřijatelně rozsáhlé rozšiřování obchodních skutečností nedůvěrné povahy.

Otázka 30: Bylo by vhodné, aby byly dokumenty nedůvěrné povahy v rámci šetření na ochranu obchodu přístupné na internetu? Byla by vhodnější střední cesta – kupříkladu zveřejnění rejstříku dokumentů?

ČÁST 6. Institucionální uspořádání

Jelikož uplatňování nástrojů na ochranu obchodu může být politicky citlivé, závisí důvěryhodnost těchto nástrojů na průhlednosti, předvídatelnosti a jejich přísném přezkoumávání. Přijímaná rozhodnutí musejí vycházet z výsledků prokázaných šetřením. Současná institucionální struktura, jak jí stanoví základní nařízení EU o nástrojích na ochranu obchodu, rozděluje odpovědnost mezi Komisi a Radu. Rozhodnutí jsou přezkoumávána Evropským soudním dvorem a musí též vyhovovat závazkům EU přijatým v rámci WTO. Tento institucionální rámec doposud fungoval dobře, ale některé zúčastněné strany se obávají, že rozhodnutí bývají někdy ovlivněna činiteli, které nemají vždy dostatečnou vazbu na skutečnosti zjištěné při samotném šetření.

***Otázka 31:** Mělo by být zachováno současné institucionální uspořádání pro přijímání antidumpingových, antisubvenčních a ochranných opatření? Existují způsoby, jak zlepšit způsob přijímání těchto rozhodnutí?*

Příspěvky do konzultace k této zelené knize

Připomínky všech zúčastněných stran, včetně Evropského parlamentu a členských států, k otázkám vneseným v této zelené knize jsou vítány. Na internetu je k dispozici strukturovaný dotazník, který by měl respondentům pomoci. Komise by uvítala názory od všech zúčastněných aktérů, včetně názorů státních orgánů ve třetích zemích.

Komise vybízí respondenty, aby upozornili na další problémy související s nástroji EU na ochranu obchodu, které nejsou přímo zmíněny v předešlých otázkách.

Otázka 32: *Chtěli byste, aby byl řešen ještě nějaký další aspekt nástrojů EU na ochranu obchodu?*

Odpovědní formuláře pro konzultaci lze nalézt na adrese:

http://ec.europa.eu/trade/issues/respectrules/anti_dumping/comu061206_en.htm.

Odpovědi na dotazník by měla Komise obdržet do 31. března 2007. Obdržené připomínky budou zveřejněny na internetu, nebude-li výslovně požadována důvěrnost (v takovém případě nebude uvedena totožnost přispěvatele). Ke konci období vyhrazeného pro konzultaci zamýšlejí útvary Komise uspořádat seminář se zúčastněnými stranami. Po tomto veřejném projednání Komise oznámí výsledky této konzultace a zváží, zda je třeba učinit další kroky.